

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 69/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. J. K., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 43/2009 zo 14. októbra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. J. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2010 faxom a 3. februára 2010 poštou doručená sťažnosť MUDr. J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 43/2009 zo 14. októbra 2009.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v sume 500 000 Sk. Sťažovateľ za odporcu v tejto žalobe označil okresný súd.

Sťažovateľ v žalobe poukázal na uznesenia okresného súdu sp. zn. 7 C 181/00 z 20. februára 2003, sp. zn. 2 C 396/99 zo 7. mája 2003, sp. zn. 7 C 303/00 z 20. februára 2003 a sp. zn. 3 C 717/00 zo 7. mája 2003, ktorými okresný súd zhodne prerušil označené konania až do právoplatného skončenia veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 7 P 179/02 s poukazom na svoje zistenie zo spisu sp. zn. 7 P 179/02, podľa ktorého bol okresným súdom podaný proti nemu návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Vo všetkých uvedených prípadoch krajský súd na základe odvolaní sťažovateľa označené uznesenia okresného súdu zrušil a veci mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ v žalobe tvrdil, že okresný súd označenými uzneseniami „*zasiahol do môjho práva na ochranu osobnosti, do mojej občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, aj do môjho súkromia*“, pričom k tomuto zásahu došlo podľa jeho názoru jednak tým, že mu označenými uzneseniami bola odňatá možnosť konať pred súdom, t. j. že ho okresný súd „*Kvalifikoval ako osobu, o ktorej návrhoch na začatie konania nie je možné a potrebné konať...*“, a tiež tým, že prerušením konania z dôvodu, že je proti nemu vedené konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, „*sa táto skutočnosť stala známou všetkým účastníkom vyššie zmienených konaní a prostredníctvom nich, aj veľkému počtu obyvateľov obce Továrne*“ (miesto trvalého pobytu sťažovateľa, pozn.). Podľa sťažovateľa tým došlo k zníženiu jeho dôstojnosti, pričom ide o nezvratný stav, a preto sa sťažovateľ v uvedenej žalobe domáhal aj nemajetkovej ujmy v peniazoch.

O žalobe sťažovateľa rozhodol ako súd prvého stupňa Okresný súd Humenné rozsudkom sp. zn. 11 C 286/2004 z 28. augusta 2008 tak, že žalobu zamietol a sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania. Sťažovateľ podal proti

tomuto rozsudku odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 43/2009 zo 14. októbra 2009 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a uložil sťažovateľovi zaplatiť trovy odvolacieho konania.

Sťažovateľ tvrdí, že „Ani súd I. stupňa, ani odvolací súd sa nezaoberali podstatou sťažovateľovej žaloby a to, že samotnými rozhodnutiami o prerušení konania bolo zasiahnuté do práva sťažovateľa, teda do sťažovateľovej dôstojnosti. Z citovaných uznesení Krajského súdu v Prešove, ktorými tento zrušil spomínané rozhodnutia o prerušení konania totiž vyplýva, že tieto neboli vydané v súlade so zákonom, pretože neboli splnené podmienky na ich vydanie...

Otázka, či sťažovateľ bol alebo nebol, alebo či uvedenými uzneseniami bola alebo nebola zasiahnutá sťažovateľova ľudská dôstojnosť, je zásadnou otázkou, od vyriešenia ktorej závisí aj dôvodnosť ďalších sťažovateľových nárokov, resp. námietok proti postupu Okresného súdu vo Vranove nad Topľou...

Okresný súd vo Vranove nad Topľou so sťažovateľom nezaobchádzal ako s každým, komu je zaručený a umožnený prístup k súdu“, pričom práve z uvedených uznesení okresného súdu o prerušení konaní sa stala „známa skutočnosť, že sa proti sťažovateľovi vedie konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, spôsobila aj táto skutočnosť pokles sťažovateľovej vážnosti v očiach spoluobčanov a predovšetkým tých, s ktorými má sťažovateľ dlhé roky, aj celá jeho rodina, spory.

Je nesporné, že vážnosť a dôstojnosť sťažovateľa utrpela... Sťažovateľ sa v tomto období cítil ako osoba, ktorá nemá žiadne práva hlboko degradovaný nielenže sa proti nemu viedlo bezdôvodné konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony... ale navyše sťažovateľ dôsledky tohto šikanózneho prístupu pociťoval vo všetkých oblastiach svojho života.“.

Na tomto základe sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa

- na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa článku 19 ods. 1 Ústavy SR

- na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa článku 19 ods. 2 Ústavy SR,

- na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života zakotveného v článku 8 Dohovoru bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 43/2009 zo dňa 14. 10. 2009, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 43/2009 zo dňa 14. 10. 2009 a vracia vec Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Prešove pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 Eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 43/2009 zo 14. októbra 2009.

Ústavný súd v tejto súvislosti považoval za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovanou právnu zástupkyňou. Preto v danej veci ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval len z hľadiska možného porušenia tých práv, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti (m. m. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

Podľa ustálenej judikatúry všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a tiež právo podľa čl. 8 dohovoru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené

princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení sťažovateľom označených práv by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Ústavný súd viazaný petitom sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo „len“ k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru, t. j. bez spojenia s namietaným porušením základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa uvedenej judikatúry ústavného súdu k samostatnému porušeniu práv označených sťažovateľom rozsudkom odvolacieho súdu nemôže dôjsť, čo samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Napriek uvedenému ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a posudzoval ústavnú akceptovateľnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 C 286/2004 z 28. augusta 2008.

V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd po konštatovaní, že súd prvého stupňa „*vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil správny právny záver*“, k odvolacím námietkam sťažovateľa najmä uviedol:

„V predmetnom konaní žalobca svoj nárok na nemajetkovú ujmu opieral o skutkové tvrdenia, že utrpela jeho česť a ľudská dôstojnosť vydaním uznesení Okresným súdom Vranov nad Topľou, ktorými došlo k prerušeniu občianskoprávných konaní z dôvodu prebiehajúceho konania o jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Dôvodom pre vydanie takýchto rozhodnutí však bola skutočnosť, že konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu skutočne prebiehalo, a tak vydané uznesenia uvádzali pravdivú skutočnosť. Pokiaľ teda bol v uzneseniach uvedený pravdivý údaj, neprichádza do úvahy občianskoprávna sankcia spočívajúca v priznaní nemajetkovej ujmy.

Aj keď žalobca skutočnosť uvádzanú v uzneseniach pociťoval ako ujmu na svojej občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, pre vyhovenie návrhu na ochranu osobnosti nie je postačujúce len subjektívne vnímanie zásahu dotknutou osobou, ale aj objektívne daná spôsobilosť vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby... V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že aj osoba pozbavená alebo obmedzená spôsobilosti na právne úkony je osobou, ktorá v spoločnosti požíva úctu a prejavy ľudskosti...

Súd prvého stupňa správne konštatoval, že nebol zistený žiaden zásah do sféry osobnosti žalobcu, ktorý smeroval k zníženiu jeho vážnosti, dôstojnosti a cti... Žalobca v tomto smere nepredložil súdu prvého stupňa žiadne dôkazy a neopísal žiadne konkrétne situácie, ktoré by takémuto následku nasvedčovali. Nebolo preukázané, že by žalobca bol terčom posmechu po doručení uznesení o prerušení konania, resp. že by sa postoj k žalobcovi po doručení týchto uznesení zmenil... S poukazom na uvedené odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvoláciu námietku žalobcu, že uzneseniami o prerušení konania došlo k zásahu do jeho osobnostných práv. K tomuto záveru správne dospel prvostupňový súd na základe svedeckých výpovedí, ktorým je možné vytknúť len nepresnosť časových údajov, čo však nemá vplyv na pravdivosť výpovedí ako celku... odvolací súd umožnil žalobcovi oboznámiť sa s predloženými listinnými dôkazmi a predložiť k týmto vyjadrenie. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že vykonaný dôkaz nič nezmenil na skutkových a právnych záveroch prvostupňového súdu a pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobcu sú tieto dôkazy právne irelevantné, keďže sú z obdobia pred tvrdeným zásahom do osobnostných práv.“

Z citovaného vyplýva, že neobstojí námietka sťažovateľa, podľa ktorej „Ani súd I. stupňa, ani odvolací súd sa nezaoberali podstatou sťažovateľovej žaloby a to, že samotnými rozhodnutiami o prerušení konania bolo zasiahnuté do práva sťažovateľa, teda do sťažovateľovej dôstojnosti“. Je inou otázkou, že krajský súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého mu prerušenie občianskoprávných konaní z dôvodu prebiehajúceho konania o jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony spôsobilo ujmu na jeho občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. K inému právnenému záveru ako sťažovateľ pritom krajský súd dospel na základe skutkového stavu zisteného rozsiahlym dokazovaním

uskutočneným okresným súdom a doplneným v odvolacom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej neúspech v súdnom konaní, resp. skutočnosť, že sa všeobecný súd nestotožní s právnymi názormi účastníka konania, nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Podľa názoru ústavného súdu je napadnutý rozsudok krajského súdu primeraným spôsobom odôvodnený a v žiadnom prípade ho nemožno považovať za arbitrárny. To platí aj vo vzťahu k ďalšej námietke sťažovateľa uplatnenej v sťažnosti, ktorou spochybňuje záver krajského súdu o tom, že *„Vydanie uznesenia o prerušení konania umožňovalo priamo zákon (§ 109 O. s. p.) preto neišlo o neoprávnený zásah napriek tomu, že toto procesné rozhodnutie bolo posúdené z pohľadu procesných ustanovení odvolacím súdom inak. Uznesenie bolo vydané na ochranu subjektívnych práv žalobcu ako účastníka konania.“*. Vo vzťahu k citovanému právnemu názoru krajského súdu sa ústavný súd stotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, *„ani v jednom z uvedených prípadov neboli zistené zákonné dôvody na vydanie rozhodnutí o prerušení konania“*, čo vo všetkých sťažovateľom spomínaných prípadoch potvrdil aj krajský súd, ktorý uvedené uznesenia okresného súdu o prerušení týchto konaní zrušil. Tieto *„pochybenia“* okresného súdu ale podľa názoru ústavného súdu nedosiahli takú intenzitu, že by bez ďalšieho zakladali dôvod vyhovieť žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáhal v konaní pred všeobecnými súdmi ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 500 000 Sk.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, pričom medzi ním a základnými právami sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a jeho právom podľa čl. 8 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie dôvod na vyslovenie záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010